

**Сучасні проблеми
мовознавства та
літературознавства**

Збірник наукових праць

Випуск 24

2019

ЗМІСТ

МОВОЗНАВСТВО

САБАДОШ Іван УКРАЇНСЬКІ НАЗВИ РОСЛИН ЯК ПРЕДМЕТ НАУКОВОГО ВИВЧЕННЯ.....	5
ВЕНЖИНОВИЧ Наталія ФРАЗЕМИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ НА ПОЗНАЧЕННЯ ВЧИНКІВ ЛЮДИНИ (на матеріалі історичного роману у віршах «Берестечко» Ліни Костенко)	15
ВИНОГРАДОВ Анатолій ПРИЙМЕННИКИ, ПІСЛЯЛОГИ ТА ДІЄСЛІВНІ ПРЕФІКСИ ЯК ОБ'ЄКТ ЗІСТАВНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ (на матеріалі російської та угорської мов)	21
ГАЛАС Алла ПОРІВНЯЛЬНІ КОНСТРУКЦІЇ В ЗАКАРПАТСЬКИХ ГОВІРКАХ	25
ДЕМЧИК Марта, ДЕМЧИК Михайло КНЯЗЬ ФЕРЕНЦ П РАКОЦІ ТА ЗАКАРПАТТЯ: ІСТОРИЧНИЙ ТА ФОЛЬКЛОРНИЙ КОНТЕКСТИ.....	34
ДУТКА Оксана ЗАПОЗИЧЕННЯ З ГРЕЦЬКОЇ ТА ЛАТИНСЬКОЇ МОВ ЯК ДЖЕРЕЛО ОМОНІМІЇ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ.....	39
МИГОЛИНЕЦЬ Ольга СОЦІАЛЬНІ ДІАЛЕКТИЗМИ У СТУДЕНТСЬКОМУ МОВЛЕННІ (назви навчальних дисциплін)	44
НЕГЕР Оксана МОТИВАЦІЙНА БАЗА ЗАКАРПАТОУКРАЇНСЬКОЇ УРБАНОНІМІЇ: ДЕСКРИПТИВНІ УРБАНОНІМИ.....	49
ПАПІШ Віталія ЛЕОНІД БУЛАХОВСЬКИЙ ПРО ОЛЕКСАНДРА ПОТЕБНЮ.....	55
ПИСКАЧ Ольга ТАБУ В РОДИЛЬНІЙ ОБРЯДОВІ ЗАКАРПАТТЯ: ЕТНОЛІНГВІСТИЧНИЙ АСПЕКТ.....	58
ФІЛАК Ірина ЛЕКСИЧНІ ЗАСОБИ ВИЯВУ ЕКСПРЕСІЇ В УКРАЇНСЬКІЙ НОВЕЛІСТИЦІ.....	62
ХАРЬКІВСЬКА Олеся МОРФОНОЛОГІЧНІ ЯВИЩА У СИСТЕМІ СЛОВОТВОРЕННЯ (на матеріалі українських говірок Закарпаття)	65

ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

БАЛЛА Евеліна ШАРА КАРІТ – ПОПУЛЯРИЗАТОР УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ В УГОРЩИНІ.....	68
ДОЛИНСЬКА Любов ЛІТЕРАТУРА РІДНОГО КРАЮ ЯК ЧИННИК ОСОБИСТІСНОГО СТАНОВЛЕННЯ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ	73
ЛІХТЕЙ Тетяна ТВОРЧИСТЬ ЛЮДОВІТА ШТУРА В КОНТЕКСТІ УКРАЇНСЬКО- СЛОВАЦЬКИХ ЛІТЕРАТУРНИХ ВЗАЄМОДІЙ	77

УДК 821.161.2(439):81'255.4 Каріт

Евеліна БАЛЛА

ШАРА КАРІТ – ПОПУЛЯРИЗАТОР УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ В УГОРЩИНІ

Анотація. У статті досліджено діяльність видатної угорської перекладачки, упорядника, літературознавця Шари Каріт у галузі популяризації здобутків української літератури в Угорщині. Представлено упорядковані нею антології української лірики та прози, збірники вибраних творів талановитих митців. Проаналізовано здійснені Ш. Каріт переклади епічних творів В. Симоненка. Вказано на значний внесок Каріт у справу поширення української белетристики на угорських теренах.

Ключові слова: Ш. Каріт, переклад, інтерпретація, популяризація, антологія, упорядник.

Шара Каріт – добре відома особистість не тільки серед угорських поціновувачів художнього слова, а й у колах української творчої інтелігенції 60-80-х років. У той період українсько-угорські міжлітературні контакти поживаються, стають регулярними й багатовекторними. Дослідниця А. Гедеш вважає ці роки найвищим етапом в українсько-угорських літературних взаєминах, що «характеризується оживленням і збагаченням їх найважливіших сфер і форм» (переклад з російської – Е. Б.) [4, с. 6]. Одну з ключових ролей у цьому процесі відіграла саме Ш. Каріт – угорська поетеса, перекладач, літературознавець, упорядник та видавець, громадський діяч. Учені слушно твердять, що вона була «постійним представником української літератури в Угорській Народній Республіці» [9, с. 168] і з її іменем пов'язане становлення тогочасної угорської україністики [6, с. 8].

Варто наголосити, що 2019 рік знаковий щодо цієї постаті, адже в липні виповнилося 105 років від дня народження Ш. Каріт, а другого лютого – 20 років, як завершилася її земна дорога.

Ш. Каріт народилася в родині педагогів у місті Байя в Угорщині, тут «серед книг, музики та квітів проминуло її дитинство» [11]. Навчалася в Сегедському університеті, Будапештській торговельній академії, Даргемському та Лондонському університетах, пізніше в Будапештському університеті. У 1934-37 роках проживала в Англії, згодом повернулася в Угорщину. У 1947 році була репресована за викриття шахрайства комуністів під час виборів, відіслана до Австрії, потім до табору для політ'язнів у Воркуту (СРСР). Тут «серед засланих знайшла справжніх друзів в особі українських інтелігентів-політ'язнів, які стали прикладом нескореності духу, невгасимої любові до рідного слова» [6, с. 8]. У 1953 році

Ш. Каріт повернулася в Угорщину, а в 1957 була реабілітована.

Важливо, що з 1956 року Ш. Каріт працювала у видавництві «Еггора», була старшим редактором відділу слов'янських літератур, а в 1991-99 роках була головою Угорсько-українського товариства в Будапешті. Вона володіла російською, українською та білоруською мовами, які опанувала, перебуваючи в концтаборі. Від 1957 року вона часто відвідувала Київ, де брала участь у різних культурних заходах. Була в дружніх стосунках з О. Гончаром та відомим перекладачем-шістдесятником Г. Кочуром, який залишив про неї теплі спогади. Як зазначено в Енциклопедії сучасної України, Ш. Каріт «однією з перших в Угорщині почала перекладати твори українських письменників з оригіналів» [5]. Це твори О. Довженка, В. Земляка, Ю. Щербака, В. Дрозда та ін. Вона упорядковувала угорською мовою «Kobzos» («Кобзар») Т. Шевченка, збірку поезій «Út a tengerhez» («Шлях до моря») Лесі Українки, «Ének Igor hadáról» («Слово о полку Ігоревім»), «Királyság» («Беркут») І. Франка, «Régidők» («Старі часи») В. Стефаника, «Ballada a kibernetikus székes-egyházról» («Балада про кібернетичний собор») І. Драча, «Désziget» («Ірпій») В. Дрозда та ін.

Частина упорядкованих Ш. Каріт видань супроводжується змістовними післямовама, у яких простежується неабиякий хист та ерудиція авторки як компетентного літературознавця. Звичайно ж, подекуди дослідниці не вдалося повністю уникнути соціалістичної заангажованості та вульгарно-соціологічного підходу до трактування певних літературних явищ, як приміром, зарахування Івана Франка до «найвідоміших представників критичного реалізму в українській літературі» [13, с. 440]. Незважаючи на це, літературознавчі публікації Ш. Каріт засвідчують, що вона була добре

обізнана з українською класичною літературою в її окремих проявах, інтертекстуальних зв'язках, еволюційних процесах, а також найновішими тенденціями в літературному житті України. Наприклад, у післямові до одного з видань творів Ю. Щербака угорською мовою (роману «Як на війні» у перекладі А. Бойтар) дослідниця твердить: «Молоді українські прозаїки, які розпочали свою літературну діяльність після XX партз'їзду, коли припинилася культурна ізоляція, мають змогу творити в очищеній, більш вільній атмосфері. З відповідальністю можуть утілювати нові цілі української літератури» (переклад з угорської – Е.Б.) [12, с. 195].

Оце оновлення в українському письменстві, як і його кращі здобутки та художні пошуки в попередні мистецькі епохи, Шарі Каріг чи не найповніше вдалося представити в кількох репрезентативних антологіях «Ukrán elbeszélők» («Українські оповідачі») (1968) [16], «Ukrán költők» («Українські поети») (1971) [17], «Ismerősöm, az oroszlán» («Мій знайомий лев») (1977) [10], «Napralforgók. Mai ukrán elbeszélések» («Соняшники. Сучасні українські оповідання») (1982) [14]. Про перші дві згадує у своїй публікації про Ш. Каріг Ю. Щербак, називаючи їх головним досягненням у галузі угорсько-українських літературних зв'язків [9, с. 169]. Ці книги, на думку автора, «найбільш представницькі антології української літератури, що будь-коли виходили за кордоном...» [9, с. 169-170]. Його твердження суголосне з тим, яке знаходимо в багатотомному виданні Лексикону світової літератури: «У перекладній літературі інших народів навряд чи знайдемо подібні до упорядкованих Ш. Каріг «Ukrán elbeszélők» та «Ukrán költők» антологічних видань» (переклад з угорської – Е.Б.) [15, с. 98]. На подібну високу оцінку заслуговують і видані пізніше збірка повістей «Ismerősöm, az oroszlán» («Мій знайомий лев») та антологія новітнього оповідання «Napralforgók. Mai ukrán elbeszélések» («Соняшники. Сучасні українські оповідання»).

У першій з антологій «Ukrán elbeszélők» («Українські оповідачі») угорському читачеві представлено розлогу панораму розвитку прози малих епічних форм від першої половини XIX – до 60-х років XX ст. Загалом тут розміщено новели та оповідання 47 українських авторів – від Г. Квітки-Основ'яненка до письменників-шістдесятників – Р. Іванчука, Б. Харчука, Гр. Тютюнника, Ю. Щербака, В. Симоненка, Є. Гуцала, В. Дрозда, В. Шевчука. Ш. Каріг, що якраз займалася відбором вартісних художніх речей, вдалося оприятити в цьому виданні широту тематичного та жанрово-стильового діапазону української малої прози, показати її еволюцію, адже тут знаходимо і бурлескно-реалістичні («Мертвецький великдень» Г. Квітки-Основ'яненка), і романтичні («Орися» П. Куліша), і реалістичні («Баба Параска і баба Палажка» І. Нечужа-Левицького), і модерністичні у всьому багатоманітті стильових

виявів тексти (творчість І. Франка, О. Кобилянської, М. Коцюбинського, В. Стефаника, Марка Черемшини, М. Яцкова та багатьох інших). Сказане стосується і репрезентації літератури XX століття. Здається, укладач не оминає жодного значного в українському письменстві прозаїка. Варто ще наголосити, що до інтерпретації текстів залучено вправних перекладачів – Ласла Баллу, Анну та Ендре Бойтарів, Імре Ѓорьога, Єву Ѓріґаші, Дьордя Радо, Юдіг та Ласла Шандорів, що забезпечило виданню якісність, професійність, художню вартість. Творчість українських митців таким чином постала в угорському інваріанті близькою до першоджерела і водночас доступною іншомовному реципієнту.

Подібну тактику укладання застосовує Ш. Каріг і під час роботи над антологією «Ukrán költők» («Українські поети»), над якою, як згадує Ю. Щербак, вона почала працювати ще в 1967 році. «Мені довелося бачити, як створювалася ця антологія – у численних зустрічах Шари з нашими поетами і критиками, в гарячих суперечках, в глибоких роздумах» [9, с. 170], – твердить автор публікації.

Ш. Каріг блискуче впоралася не лише з відбором та компонуванням художнього матеріалу, а й підготовкою супровідних текстів – коротких біографічних довідок про митців, іменного покажчика та ґрунтовної післямови до видання, у якій представлено динамічний процес становлення і розвитку українського поетичного мистецтва від початків, багатой народної лірики, «Слова про похід Ігорів» до нової літературної творчості, започаткованої І. Котляревським, лірики поетів-романтиків, модерністичних пошуків поетів XX століття. Без перебільшення можна констатувати, що зміст цієї, великої за обсягом (600 сторінок) антології дуже добре віддзеркалює поетичний простір українського письменства. Адже тут розміщено переклади текстів поетів-класиків (Г. Сковорода, Т. Шевченко, І. Франко, Леся Українка та ін.), митців-модерністів початку XX ст. (О. Олесь, М. Вороний, М. Філянський, поети «Молодої музи»), неокласиків (М. Зеров, М. Драй-Хмара, П. Филипович), поетів-шістдесятників (Л. Костенко, І. Драч, М. Вінграновський, В. Симоненко, Д. Павличко) та багатьох інших. Прикметно, що серед представлених у цій антології імен бачимо ті, які були мало відомі або й заборолені в літературознавчому дискурсі радянського часу.

Кілька років працювала Ш. Каріг і над підготовкою до друку збірки повістей «Ismerősöm, az oroszlán» («Мій знайомий лев»). Ця антологія складається із перекладів семи повістей, написаних молодими українськими прозаїками та виданих в Україні в кінці 60-х – на початку 70-х років. Це твори Гр. Тютюнника «Облога» («Az ugar», переклад – П. Мішлей), Б. Харчука «У дорозі» («Úton», переклад – Е. Бродскі), Ю. Щербака «Ма-

ленька футбольна команда» («Kis futballcsapat», переклад – А. Бойтар), Є. Гуцала «Тече ріка» («Vizek, erdők, emberek», переклад – Є. Гріґаші), В. Шевчука «Набережна, 12» («Rakpart 12», переклад – Б. Сейпе), Ю. Логвина «Знайомий лев» («Ismerősöm, az országán», переклад – Е. Бродскі), О. Васильківського «Мить вертання» («Megékezés», переклад – Є. Гріґаші). Не вдаючись до детального аналізу представлених тут художніх текстів, зазначимо лише, що публікація зразків повістєвого жанру була на часі в 70-х роках, оскільки саме великі та середні епічні форми починають продуктивно розвиватися в українській літературі цієї доби.

Довершує працю Ш. Каріґ як упорядника та перекладача антологія «Napralforgók. Mai ukrán elbeszélések» («Соняшники. Сучасні українські оповідання»). Високо оцінила її роботу А. Гедеш у рецензії на це видання: «Дуже добре попрацювала упорядник збірки Шара Каріґ, яка зуміла точно і майже безпомилково розставити всі необхідні акценти, – врахувавши ідейно-художні вимоги сьогодення, і читацькі уподобання, і письменницькі здобутки» [3, с. 162].

До антології «Napralforgók» увійшло 35 оповідань та новел 22 авторів. Тут знайдемо переклади творів старших, іменитих майстрів пера (О. Гончара, П. Загребельного, Ю. Мухометика), прозаїка-закарпатця І. Чендея, митців-шістдесятників (Р. Іваничука, М. Вінграновського, Є. Гуцала, Н. Бічуї, В. Шевчука, В. Дрозда), дещо молодших авторів (Ю. Покальчука, Д. Герасимчука, А. Колісниченка). Цим виданням Ш. Каріґ дала можливість угорському читачеві доторкнутися до ще «пульсуючого» літературного буття, тобто до найновіших його проявів, адже тут представлено твори сучасників, світосприйняття яких близьке реципієнтам.

У згаданих антологіях малої прози представлено кілька перекладів, здійснених самою Ш. Каріґ. Це твори О. Довженка «Воля до життя» («Élniakarás»), В. Симоненка «Дума про діда» («Ballada a nagyapánról»), «Весілля Панаса Крокви» («Oranasz Krokva menyegzője»), І. Вільде «Сестра Ізidora» («Izador huga»).

Щоб представити перекладацький хист Ш. Каріґ, зупинимось детальніше на перекладах зразків малої прози Василя Симоненка – талановитого митця-шістдесятника, автора майстерних поетичних збірок – «Тиша і грім», «Земне тяжіння» та збірки новел «Вино з троянд». Відібрані для перекладу твори В. Симоненка репрезентують його як «поета в прозі» і належать до найліричніших його епічних речей. «У прозовій творчості В. Симоненка незмірно зростає вага поетично-образного, міфологічного мислення, – зазначає дослідник А. Печарський. – Адже добрі новели ті, що залишають художній простір для домислів і «творінь» реципієнта» [7, с. 26]. Особливо вдумливим і уважним реципієнтом є той, хто намага-

ється адекватно передати зміст твору іноземною мовою. Переклад новели «Весілля Опанаса Крокви» переконує в скрупульозності й відповідальній роботі над художнім текстом. Ш. Каріґ вправно віддзеркалює змістовий та мовний рівень художньої оповіді, зберігаючи при цьому такі прикмети творчого почерку українського митця, як лаконізм, неоромантичний струмінь з елементами поезики експресіонізму, ліричність, притчевий характер тощо. От як передано, приміром, виразні експресивні картини, якими розпочинається твір: «Ніхто не розумів, що гелготів довготелесий та сухоребрый каратель. Але всі бачили, як з його рота виповзали гадюки. Вони довго сичали у вухах, а потім їхнє сичання перекладав на людську мову переляканий учитель із сусіднього села» [8, с. 23] – «Senki sem értette, mit karattyol a büntetőosztag szikár parancsnoka. Csak azt látta mindenki, hogy szájából viperák kúsznak elő. Sokáig sziszegtek az emberek fülében, majd sziszegésüket emberi nyelvre fordította le a szomszéd falu halálra rémült tanítója» [16, с. 549].

Точне відтворення художньої текстури оригіналу дало підстави Ю. Щербаку високо оцінити перекладацьку майстерність інтерпретаторки: «Як природжений стиліст, як людина з безхитним почуттям стилю, Шара Каріґ тонко розуміється в різних мовних шарах, складних синтаксичних структурах, знаходячи для них точні угорські відповідники» [9, с. 169]. Саме це допомогло їй вправно відобразити в угорському варіанті «поетичні» компоненти прозового письма В. Симоненка, що добре ілюструє переклад наступного уривка новели: «Десять хвилин бігали зморшки по чолах, десять хвилин стікало мовчанням сонце, десять хвилин задубілими очима вдивлялися в закручений шпорищ, ніби хотіли віднайти в ньому якийсь порятунок. Потім натовп заворушився, і озерце людей вихлопнуло наперед тисячолітнього Опанаса Крокву» [8, с. 23] – «Tíz percig futkostak a homlokokon a ráncok, tíz percig folyt hallgatagon a nap, tíz percig bámultak az emberek megkövült tekintettel a sarkantyúvirág fürtjeire, mintha onnan remélnének menedéket. Majd megmozdult a tömeg, és az emberek kicsiny tava kivetette magából az ezeréves Oranasz Krokvát» [16, с. 549]. Авторка перекладу, як бачимо, зберігає анафоричні повтори, метафоричні образи, порівняння, гіперболу, а водночас і ритмічність зацитованого синтаксичного фрагмента.

Неабияке чуття українського слова демонструє Ш. Каріґ і перекладом новели В. Симоненка «Дума про діда». Цей твір співзвучний із віршем письменника «Дід умер» і має автобіографічні витоки, адже вихованням хлопчика, замість батька, займався саме дідусь. Щоб точно передати концептуальний та настроєвий зміст цього твору, Ш. Каріґ змушена була вжитися у дві психологічні ролі, адже, як і в «Зачарованій Десні» О. Довженка, наратор, від якого ведеться оповідь, має дві іпостасі – хлопця-

підлітка та вже дорослого героя-оповідача. Ці дві мовні партії різняться стилістичним маркуванням, саме в такий спосіб відображається світосприйняття різних за віком людей. Перекладач уміло відтворює мовлення і світопогляд персонажа-дитини («Nagyapó, persze, csak ijesztget. A szűnyogok soha nem eszik meg, mert igen nagydarab ember és százszor erősebb a mocsarunk táján tanyázó összes szűnyognál. Ámde én örömet teszek nagyapónak szolgálatot») [16, с. 545] («Це дід, звичайно, лякає мене. Комарі ніколи не з'їдять його, бо він дуже великий і в сто разів сильніший від усіх комарів, що живуть на нашому болоті. Але мені приємно зробити послугу дідові» [8, с. 25]) і ніби відсторонені, але філософсько-підсумовуючі роздуми оповідача-письменника («... Senkit sem szeretek úgy, mint a nagyapákat. Népünk élő bölcsessége, íratlan történelme valamennyi. Meggömyedt vállukon annyi szépséget és gyöngédséget hordanak, hogy akárki megirigyelhetné őket») [16, с. 548] («... Я нікого так не люблю, як дідів. Це жива мудрість, неписана історія нашого народу. На своїх зігнутих плечах несуть вони стільки краси і ніжності, що може позаздрити їм будь-хто» [8, с. 27]).

Український автор назвав цей твір «думою». «Саме цим жанровим заголовком і програмується його лірико-романтична домінанта. В оповіданні яскраво проглядаються такі нараційні ознаки думи, як елегантна тональність, близькість до голо-сінь, адже йдеться про смерть близької людини і тугу за нею, дидактизм. Ліризм, що адекватно відображає поетичне світовідчуття автора, «огортає» увесь твір» [1, с. 136]. У перекладі в назві фігурує інше жанрове означення – балада («Ballada a nagyapátó»). Ш. Каріг, припускаємо, свідомо вдається до такої трансформації, аби спростити сприйняття тексту угорським читачем, адже дума – шитома український ліро-епічний жанр, а балада добре відома і в угорському фольклорі та оригінальній творчості. Вважаємо, що ця корекція в назві твору не спотворює чи деформує його змістово-формальної наповненості, а досить добре відображає її: як і в класичній баладі, тут поєднуються

елементи епосу, лірики та драми (в угорському літературознавстві існує дуже влучне визначення жанру балади – «tragédia dalban elbeszélve» (Greguss Ágost), що дослівно перекладається, як «трагедія в пісні розказана»).

Угорський еквівалент знаходить авторка перекладу й для метафоричного звертання, яким дід апелює до внука: «Безсмертячко ти мое кирпате...» [8, с. 26] – «Те kis pisze virágszálom...» [16, с. 549], що теж цілком умотивовано, адже слово «virágszál», що означає «квітка», в угорській мові в поєднанні з деякими прикметниками, наприклад édes (солодкий), є формою зменшено-пестливого звертання. Зрозуміло, що в аналізованому художньому перекладі це слово поєднується з означенням «pisze» (кирпатий), як і в оригіналі.

«Талановитий стиліст, знавець нашого письменства, вона стала найпомітнішим інтерпретатором шедеврів української літератури» [6, с. 8], – слушно твердять автори некролога. Своім прикладом, своєю невтомною працею вона стимулювала до роботи інших знавців українського слова, які врешті завдяки їй ставали відомими перекладачами. Ось який факт наводить в одній із публікацій А. Гедеш: «Анна Бойтар з вдячністю згадує ентузіазм і самовідданість своєї наставниці Шари Каріг, яка прилучила дівчину до художнього перекладу. Шара Каріг – незаперечний авторитет, фахівець високого класу. Молода перекладачка уважно прислухалася до її порад, ділилася своїми сумнівами, разом з нею обмірковувала творчі плани» [2, с. 129].

Таким чином, як бачимо, внесок Ш. Каріг у справу поширення українського художнього слова на угорських теренах є колосальним. Найбільшим її досягненням є упорядкування і видання творів багатьох українських митців, а особливо чотирьох змістовних антологій, що представили угорському читачеві строкату картину українського літературного життя в різні історичні періоди. Вважаємо, що її спадщина заслуговує на подальше ґрунтовне наукове осмислення, а її ім'я на повернення до реєстру гідних діячів нашої культури.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Балла Е. Наративний дискурс малої прози Василя Симоненка. *Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства*. Вип. 19. 2014. С.132–137.
2. Гедеш А. Перекладацький світ подружжя Бойтарів. *Всесвіт*. 1985. №6. С.129.
3. Гедеш А. Утверджуючи життя [Рец.: Napraforgók. Mai után elbeszélések. Európa könyvkiadó. Budapest, 1982. Упорядкувала Шара Каріг]. *Всесвіт*. 1983. №11. С.161–162.
4. Гедеш А. Украинско-венгерские литературные взаимосвязи и творчество Олеса Гончара в их контексте : автореф. дисс. ... канд. филол. наук : 10.01.04, 10.01.02. Киев, 1987. 19 с.
5. Герасимова Г. П. Каріг Шара. *Енциклопедія сучасної України*. URL: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=9822 (дата звернення: 20.07.2019).
6. Пам'яті колеги – угорської перекладачки, літературознавця Шари Каріг: Некролог. *Літературна Україна*. 1999. 18 лют. С. 8.
7. Печарський А. Поетика любові у творчості Василя Симоненка: історія, факти, інтерпретація. *Слово і Час*. 2013. №1. С.23 – 30.
8. Симоненко В. Півні на рушниках: Оповідання, щоденник. Упоряд., автор вступ. статті М.Льницький. Львів: Каменяр, 1992. 91 с.

9. Щербак Ю. Шара Кариг. Всесвіт. 1973. № 4. С.167–170.
10. Ismerősöm, az oroszlan. Hét ukrán kisregény. Vál. Karig S. Budapest. *Európa Könyvkiadó*. 1977. 656 c.
11. Karig Sára három élete. URL: https://www.evamagazin.hu/2470_karig_sara_harom_elete_ (дата звернення: 20.07.2019).
12. Karig S. Utószó. Scserbak J. Karantén. Budapest. Európa Könyvkiadó. 1968. 193 – 195.
13. Karig S. Utószó. Fránko I. Királysas. Budapest – Uzsgorod. Európa Könyvkiadó – Kárpáti Kiado. 1970. 435 – 440.
14. Napraforgók. Mai ukrán elbeszélések. Vál. és szerk. Karig S. Budapest. Európa. 1982. 504 c.
15. Radó Györdy – Udvari István. Ukrán irodalom. *Világirodalmi lexikon*. Akadémiai Kiadó. Budapest. 1994. Tizenhatodik kötet. U-Vidz. 93 – 98.
16. Ukrán elbeszélők. Vál. Karig S. Budapest. Europa. 1968. 607 c.
17. Ukrán költők. Vál. és szerk. Karig S. Budapest – Uzsgorod. Magvető Kiado – Kárpáti Kiado. 1971. 600 c.

Evelina Balla

SHARA KARIG AS A POPULARIZER OF UKRAINIAN LITERATURE IN HUNGARY

Summary. In the article the literary work of Shara Karig, famous Hungarian translator, arranger and literary scholar, was researched in the sphere of popularization of Ukrainian literature in Hungary. It was represented the anthologies of Ukrainian lyrics and prose, sets of selected works of talented writers which were arranged by her. Karig's translation of epic works of V. Symonenko were analyzed. It was pointed to a great contribution of Karig towards dissemination of Ukrainian fiction on Hungarian territories.

Key words: Sh. Karig, translation, interpretation, popularization, anthology, arranger.

Одержано 02.09.2019 р.

© Балла Е., 2019